

Transparency International Sverige

Strategiuppföljning 2018

Mål 1: Ökad kunskap om hur korruption kan förebyggas i organisationer

Detta är det övergripande och långsiktigt viktigaste uppdraget som Transparency International Sverige har. Föreningens strategi under 2018 har byggt på flertalet typer av aktiviteter, exempelvis debatt i media med löpande rapportering där föreningens representanter medverkat och genom enskilda seminarier. Föreningen har riktat arbetet mot både offentlig och privat sektor, där bl.a. en seminarieserie tillsammans med Utrikespolitiska Institutet och den årliga antikorrupsionsdagen *Tillsammans Mot Korruption (TMK)* i Almedalen, samlade storpublik. TMK är ett gemensamt initiativ av Transparency International Sverige, Institutet mot mutor och Amerikanska handelskammaren i Sverige.

Under 2018 har vi sett en begynnande förståelse för korruptionens nära kopplingar till de Globala Målen, hållbarhetsmålen, och den sociala tilliten. Det som kvarstår, jämfört med 2017 års verksamhet och överlag, är behovet av kunskap om korruptionens skadeverkningar på samhället och ekonomin i stort.

Det är en positiv utveckling att kännedomen om Transparency International Sverige och vår verksamhet ökar, det har visat sig bland annat genom en ökad efterfrågan om vår medverkan från media och olika intresseorganisationer.

TI Sverige har tillsammans med TI Litauen och TI Ryssland beviljats projektmedel från Svenska Institutet avseende ett uppstartsprojekt med syftet att, genom kunskapsutbyte och nätverksskapande, stärka motståndskraften mot korruption hos företag verksamma i Östersjöområdet – med betoning på de tre medverkande länderna.

TI Sveriges del av projektet fokuserar på en analys som kartlägger svenska och litauiska företags behov av kompletterande åtgärder, verktyg, riktlinjer eller aktiviteter för att stärka sitt arbete och engagemang inom antikorrupsion, etik och regelefterlevnad.

Mål 2: Ökad uppmärksamhet kring vikten av förstärkt skydd för visselblåsare

Transparency International Sverige lämnade i oktober 2017 ett remissyttrande på betänkandet Meddelarskyddslagen – fler verksamheter med stärkt meddelarskydd (SOU 2017:41). Sedan 2017 gäller en ny svensk lag som skyddar arbetstagare som larmar om bland annat mutbrott mot represalier. Lagen innebär dock inget krav på att organisationer ska ha ett visselblåsarsystem, eller att anonymiteten för den som slår larm ska garanteras.

Tillsammans med Transparency International EU har föreningen bevakat och arbetat intensivt för att få till stånd ett visselblåsardirektiv på EU-nivå. Det har varit viktigt för Transparency International Sverige att även verka på EU-nivå eftersom vi har sett brister i den svenska lagstiftningen. Tack vara ett ambitiöst arbete med möten på EU-nivå och genom

politisk dialog i Sverige så la Europakommissionen fram ett förslag om ett direktiv den 23 april 2018. På mycket kort tid kunde det ta sig vidare i EU:s beslutskedja och den 11 september 2018 lämnade Transparency International Sverige ett remissvar på Direktivet om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten.

I april delade Transparency International Sverige ut utmärkelsen Årets Visselpipa 2018 för larm om säkerhetsrisker vid transportstyrelsen. Två medarbetare på Transportstyrelsen, Annette Olofsson, internrevisionschef och Jens Johanson, säkerhetsskyddschef tilldelades utmärkelsen då de larmat om myndighetens avsteg från lagkrav för säkerhetskontroll inom Transportstyrelsen. Årets Visselpipa fortsätter att vara en oerhört viktig signal för att stärka och skydda visselblåsares position.

Mål 3: Verka för att antikorrupcion ska bli en integrerad del av akademisk grundutbildning

Transparency International Sverige framhöll till Agenda 2030-delegationen att utbildning i etik, från förskola till gymnasium och på universitetsnivå, är grundläggande för att skapa ett samhälle fritt från korrupcion. Poznan-deklarationen är en utgångspunkt för att antikorrupcion ska bli en integrerad del av akademisk grundutbildning. Föreningen föreslog också att forskningsråd, universitet och högskolor ges i uppdrag att främja god forskningsetik och minska fusk såväl inom forskning som inom utbildning.

Som ett led i att stärka kunskapen om antikorrupcion och regelefterlevnad hos studenter på väg ut i arbetslivet har Transparency International Sverige och medlemmar i föreningens näringslivsforum, Corporate Supporters Forum, under flera år varit inbjudna till Handelshögskolan i Stockholm och deras Responsible Global Leadership-dagar. 2018 års dagar gick av stapeln i februari. Representanter från TI Sverige har även vid två tillfällen under 2018 hållit i workshops för svenska och internationella studenter och forskare som del av Svenska Institutets arbete.

Mål 4: Verka för att regeringen tar fram en samlad nationell antikorrupcionspolicy

Transparency International Sverige har bedrivit arbete mot detta mål huvudsakligen på två sätt. Dels genom debatt i media där behovet av en nationell handlingsplan har lyfts i koppling till många enskilda ärenden, och dels genom seminarier och andra arrangemang.

Föreningens strategiska arbete startade med en kartläggning under våren av riksdagspartiernas engagemang i och egna politik gällande korrupcionsfrågor. Resultaten presenterades i Almedalen med en särskild del i programmet där civilminister Ardalan Shekarabi intervjuades och bekräftade behovet av en samlad nationell handlingsplan mot korrupcion. Föreningen har under året bevakat regeringskansliets uppföljning i frågan och efterfrågat en fortsatt dialog där Transparency International Sverige kan bistå med expertis.

Mål 5: Krav på oberoende kommunal revision

Krav på att kommunernas revision ska vara professionell och oberoende togs upp på seminarier, i artiklar och i synpunkter till Agenda 2030-delegationen. Den kommunallag som trädde i kraft 1 januari 2018 är fortsatt otillräcklig på denna punkt. Föreningen bevakar frågan för att undersöka den nya lagens utveckling.

Mål 6: Regelefterlevnad vid offentlig upphandling

Frågan om regelefterlevnad vid offentlig upphandling berördes bl.a. under seminariet *Hur kan man effektivisera antikorrupsionsarbetet i samhällsbyggnadsbranschen?* som hölls i Almedalen.

Mål 7: Transparens för bidrag till politiska partier och valkandidater genom rättslig reglering

År 2017 lämnade Transparency International Sverige synpunkter på *betänkandet Ökad insyn i partiets finansiering – ett utbyggt regelverk* (SOU 2016:74) som är ett steg på vägen att skapa transparens i partiets finansiering. Samtidigt innebar förslaget att Sverige fortsatt inte skulle uppfylla det regelverk för redovisning av partifinansiering som Group of States against Corruption (GRECO) rekommenderar. År 2018 innebar en stor antikorrupsionsvinst då lagen skärptes för att uppfylla Greco:s rekommendationer, vilket bland annat innebär att partierna måste redovisa sin finansiering på nationell, regional och lokal nivå.

Mål 8: Transparens i tillsättning av höga offentliga tjänster

Mål 9: Verka för regler för transparent lobbying av riksdagsledamöter

Under 2018 har Transparency International Sverige ägnat sig åt att samla in information om hur lobbying-lagstiftning ser ut inom EU och framför allt på EU-nivå, för att kunna utveckla ställningstaganden som är anpassade till den svenska kontexten. Vid en intervju i Uppsala universitets studentpodd av Utrikespolitiska förening, så nämnde organisationen problematiken att det inte finns någon lagstiftning alls på området i Sverige.

Mål 10: Krav på efterlevnad i kommuner för domstolsavgöranden

Mål 11: Verka för införande av karenregler vid övergång från offentlig till privat sektor

Transparency International Sverige har länge arbetat för att en karenstid ska införas vid övergång av anställda mellan offentlig och privat sektor och så sent som under 2017 lämnade föreningen synpunkter på *betänkandet Karens för statsråd och statssekreterare* (SOU 2017:3).

Sverige har tillskillnad från många andra länder helt saknat lagstiftning på området och det är därför ett mycket positivt resultat att en ny lag infördes i juli 2018 vilket bland annat innebär krav på tolv månaders karantän för statsråd som upptar uppdrag i privat sektor. Transparency International Sverige har fortsatt att framföra att lagen bör utvidgas till att bl.a. infatta generaldirektörer och andra offentliganställda och att Sverige inte bör ha kortare karenstider än vad som gäller på EU-nivå.

Mål 12: Ökad rekrytering och mobilisering av medlemmar - individuella och juridiska

Under året har föreningen haft 136 privatpersoner som medlemmar. Det kan konstateras att nya medlemmar anslutit sig i samband med medial synlighet och evenemang som föreningen arrangerar.

Under året har föreningen introducerat ett enklare förfarande för medlemskap – dels genom införandet av betalningstjänsten Swish, dels genom förenklad hantering av personuppgifter (i och med dataskyddsdirektivet som trädde i kraft i maj).

Mål 13: Stärkt finansieringsbas

Antalet medlemmar i föreningens näringslivsforum (Corporate Supporters Forum, CSF) ökade vilket har förbättrat föreningens finansieringsbas. Vidare täcktes lönekostnader under oktober-december 2018 för föreningens exekutivsekreterare delvis genom finansieringen av projektet *Towards Integrity: Building partnerships for sustainable future in the baltic sea region*, som stöds av Svenska Institutet.

Under hösten har föreningen sett över möjligheten att, med näringslivsforumet CSF som förlaga, etablera branschspecifika forum inom bland annat samhällsbyggnadssektorn och telekomindustrin. Dessa branschforum skulle innebära välkommet tillskott till föreningens finansiella resurser. Detta arbete fortgår under 2019.

Mål 14: Utvecklat nätverk med samarbetspartners

Under året har TI Sverige fortsatt att utveckla existerande nätverk som t.ex. initiativet Tillsammans mot korrupktion där TI Sverige tillsammans med Institutet mot mutor och Amerikanska handelskammaren i Sverige är huvudarrangörer. Förutom detta har föreningen även inlett samarbete med bl.a. *Samhällsbyggnadssektorns Etiska Råd* inom ramen för antikorrupktion och etik inom samhällsbyggnadssektorn. TI Sverige har även fortsatt samverka med bl.a. *Nätverket för hållbart näringsliv (NMC)* och *Föreningen för utvecklingsfrågor (FuF)* som uppföljning på gemensamma aktiviteter under 2017. Under våren arrangerade Transparency International Sverige tillsammans med *Utrikespolitiska Institutet* en serie om fyra seminarier som bidrog till att bredda medvetenheten om TI Sverige till nya målgrupper. Med syftet att bredda debatten kring antikorrupktion och andra hållbarhetsfrågor, samarbetade föreningen med *Raoul Wallenberg Institute for Human Rights and Humanitarian Law*, genom ett gemensamt seminarium.

TI Sverige har under 2018 stärkt sitt samarbete med andra nationella avdelningar inom Transparency International, inte enbart genom projektet *Towards Integrity: Building partnerships for a sustainable future in the Baltic Sea Region*, men även genom kunskapsutbyte med bl.a. TI Spanien och TI Finland. TI Sverige medverkade tillsammans med TI Danmark i ett seminarium om den nordiska myten, som del av *International Anti-Corruption Conference (IACC)* i oktober i Köpenhamn där Transparency International är en huvudarrangör. TI Sverige har också medverkat i ett pilotprojekt om transparens i europeiska huvudstäder under ledning av TI Slovakien. Representanter från TI UK Defence and Security-program medverkade i seminarieserien som arrangerades tillsammans med Utrikespolitiska Institutet.

Representanter från TI Sveriges styrelse eller kansli har vid flertal tillfällen medverkat som experter i paneler, hållit presentationer och föreläsningar, eller lett kurser och workshops. Exempel på uppdragsgivare är Arbetsförmedlingen, Europahuset, Forum Syd, Gävle högskola, Ideell Arena, Insight Events, Sida Partnership Forum, Svenska Institutet samt Universitets- och högskolerådet. Flera av dessa är återkommande uppdrag, så som Arbetsförmedlingen och Svenska Institutet.

Under året har TI Sverige välkomnat delegationer från antikorrupktionsmyndigheter eller -organisationer i bland annat Sydkorea och Palestina.